

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СЕРГЄЄВА ОЛЕНА СТЕПАНІВНА

УДК 336.717.18:336.71

**УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ
БАНКІВ**

Спеціальність 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Одеса – 2015

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Одеському національному економічному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник:

доктор економічних наук, доцент
Міщенко Світлана Володимирівна,
Одеський національний економічний університет, доцент кафедри банківської справи

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор
Колодізєв Олег Миколайович,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, завідувач кафедри банківської справи;

кандидат економічних наук, доцент
Єріс Любов Миколаївна,
ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України» (м. Суми), доцент кафедри банківської справи

Захист дисертації відбудеться «26» червня 2015 року о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.055.01 в Одеському національному економічному університеті за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 217.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Одеського національного економічного університету за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 211.

Автореферат розісланий «22» травня 2015 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

С. О. Даниліна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Управління грошовими потоками банків є однією з найскладніших сфер банківського менеджменту на сучасному етапі розвитку банківської системи України, оскільки здійснюється в умовах економічної кризи та політичної нестабільності.

Виходячи з того, що операційне середовище, в якому функціонують банки України, є нестійким та мінливим, а можливості формування грошових потоків з необхідними кількісними та якісними параметрами обмежені, забезпечення ефективності діяльності та фінансової стійкості вимагає розробки науково-методичного забезпечення управління ними з урахуванням усього спектру ризиків екзогенного та ендогенного походження.

Питання банківського та фінансового менеджменту, а також окремі аспекти сутності грошових потоків банків та управління ними знайшли своє відображення в працях зарубіжних та вітчизняних науковців Г. Азаренкової, Л. Алексеєнко, Г. Белоглазової, І. Бланка, М. Бора, Н. Брук, О. Васюренка, І. Волошина, А. Гриценка, Л. Дікань, О. Дзюблюка, Е. Долана, М. Дороніної, Л. Єріс, Е. Жукова, В. Жулідової, М. Зверякова, А. Казака, В. Коваленко, О. Колодізева, П. Конюховського, Г. Коробової, Ю. Коробова, Т. У. Коха, Л. Кузнецової, А. Курочкіна, О. Лаврушина, М. Марамігіна, Р. Міллера, В. Міловідова, Я. Міркина, С. Міщенко, А. Мороза, Д. Олексіча, О. Панькова, А. Питкіна, Д. Полфремана, М. Поморіної, С. Портера, П. С. Роуза, Л. Рябіної, М. Савлука, М. Сулова, Дж. Сінки мол., Г. Тосуняна, А. Тютюнник, В. Уоскіна, П. Шальнова та ін.

Узагальнення та аналіз наукових результатів дозволили визначити, що системні комплексні дослідження, присвячені управлінню грошовими потоками банків, практично відсутні і існує необхідність подальших досліджень у таких напрямках: уточнення сутності поняття «грошові потоки банків», вдосконалення їх класифікації та структуризації чинників, що змінюють їх кількісні та якісні параметри; поглиблення теоретичних основ управління грошовими потоками банків, зокрема удосконалення науково-методичних та практичних підходів до їх аналізу, планування й визначення контрольних показників на основі ризик-орієнтованого підходу.

Все це обумовлює актуальність теми дослідження, визначає його об'єкт, предмет, мету і завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обраний напрям дисертаційного дослідження пов'язаний з науковими темами Одеського національного економічного університету «Проблеми регулювання банківської діяльності в умовах циклічного розвитку економіки» (ДР № 0110U008070), «Роль банків у забезпеченні сталого розвитку фінансового ринку та реального сектору економіки України» (ДР № 0114U000276). У межах даних тем автором запропоновано методичний підхід до планування грошових потоків банків та визначення контрольних показників з урахуванням ризиків; обґрунтовано доцільність визначення

якості управління грошовими потоками банків на основі розрахунку динамічного векторного показника.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є розвиток науково-методичних підходів і розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками банків з урахуванням ризиків, пов'язаних з їх формуванням, в умовах значного рівня невизначеності операційного середовища.

Реалізація поставленої мети обумовила необхідність вирішення в роботі таких завдань:

- дослідити теоретичні основи поняття «грошові потоки банків» та класифікувати їх як об'єкт управління;
- класифікувати та охарактеризувати чинники, що мають урахуватись при управлінні грошовими потоками банків;
- поглибити теоретико-методичні підходи до управління грошовими потоками банків та розробити на цій основі системно-процесну модель;
- провести аналіз банківської системи України з метою визначення характеристик грошових потоків банків та виявлення чинників впливу, що змінюють їх кількісні та якісні параметри;
- сформулювати аналітичне забезпечення управління грошовими потоками банків з урахуванням ризиків, що виникають при їх формуванні;
- розвинути теоретико-методичний інструментарій оцінки якості управління грошовими потоками банків на основі динамічного векторного показника;
- поглибити методичний підхід до планування й визначення контрольних показників грошових потоків банків з урахуванням ризиків, що генеруються ними;
- розробити науково-методичний підхід до стрес-тестування ризиків, що генеруються грошовими потоками банків, та сформулювати комплекс заходів за його результатами;
- обґрунтувати пропозиції щодо запровадження фінансового контролінгу та розробити схему його реалізації при управлінні грошовими потоками банків.

Об'єктом дослідження є процес управління грошовими потоками банків.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні аспекти щодо управління грошовими потоками банків з урахуванням ризиків в умовах значного рівня невизначеності операційного середовища.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційної роботи складають фундаментальні положення та прикладні інструменти, напрацьовані в межах теорії фінансів, банківської справи, банківського та фінансового менеджменту, аналізу банківської діяльності, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань управління грошовими потоками банків.

У процесі дослідження використовувалися такі загальнонаукові методи пізнання, як: теоретичне узагальнення, порівняння, групування та

систематизація (при дослідженні сутності поняття «грошові потоки банків» та їх структуризації; формуванні системи ознак для класифікації чинників, що впливають на кількісні та якісні параметри грошових потоків банків); порівняння (у процесі виявлення спільних і відмінних рис методичних підходів до управління грошовими потоками банків, їх планування, аналізу та контролю); системного аналізу (при визначенні сутності та складових управління грошовими потоками банків за системним підходом); статистичний аналіз та логічне узагальнення (для визначення характеристик грошових потоків банків України та виявлення чинників впливу, що змінюють їх кількісні та якісні параметри), формалізації та економіко-математичного моделювання (у процесі розробки динамічного векторного показника та інтегральної багатофакторної моделі стрес-тестування ризиків, що генеруються грошовими потоками банків).

Інформаційною базою дослідження є чинні законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність банків, офіційні матеріали Державної служби статистики України, Національного банку України, Асоціації українських банків, Незалежної асоціації банків України, публічна фінансова та внутрішня управлінська звітність банків, праці вітчизняних і зарубіжних науковців.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розвитку науково-методичних підходів і розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками банків з урахуванням рівня ризиків, пов'язаних з їх формуванням, в умовах значного рівня невизначеності операційного середовища.

Наукову новизну дисертаційної роботи визначають такі положення:

вперше:

– запропоновано науково-методичний підхід до управління грошовими потоками банків на основі запровадження інтегральної багатофакторної моделі стрес-тестування ризиків, що генеруються ними, застосування якої дає змогу сформуванню комплекс взаємозалежних управлінських рішень, спрямованих на попередження загрози втрати фінансової стійкості банків;

удосконалено:

– науково-методичний підхід до формування аналітичного забезпечення управління грошовими потоками банків на основі системно-процесної моделі, який відрізняється від існуючих його розглядом як сукупності організаційно-структурної та функціональної підсистем, об'єднаних на основі процесного підходу таким чином, що забезпечується реалізація оціночної, діагностичної та пошукової функцій; узгодженим поєднанням формалізованих та неформалізованих методів та інструментів аналізу. Його застосування дозволяє обґрунтувати плани формування грошових потоків банків на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях; проводити контроль за їх виконанням та здійснювати коригування при зміні екзогенних та ендемогенних чинників;

– комплекс інструментарію оцінки якості управління грошовими потоками банків шляхом розрахунку динамічного векторного показника, що базується на застосуванні методів непараметричної статистики та модифікації

панельних даних у тривимірний статистичний масив, і дозволяє надати кількісну та якісну оцінку для різних об'єктів аналізу (банків, видів діяльності, підрозділів) на окремі звітні дати, відстежувати та оперативно реагувати на негативні зміни в діяльності банків, які призводять до погіршення кількісних та якісних параметрів їх грошових потоків;

– науково-методичне забезпечення планування грошових потоків банків на основі поетапної реалізації процедур трансформації цільових параметрів стратегічного рівня у план (бюджет) руху грошових коштів та платіжний календар. Запропонований підхід, на відміну від існуючих, забезпечує безперервність формування планів грошових потоків банків у стратегічному, тактичному й оперативному періодах; надає можливість проведення експертизи планів на збалансованість та максимізацію ефективності діяльності; враховує ризики, пов'язані з формуванням грошових потоків, та обмежує їх рівень вже на етапі планування;

набуло подальшого розвитку:

– система критеріїв класифікації грошових потоків банків на основі розмежування їх у процесі управління на: базові, виділені за видами операцій, що їх генерують, у розрізі видів діяльності; додаткові, виділені відповідно до цілей управління (якісні критерії управління; критерії визначення кількісних характеристик; критерії, що визначають особливості технології управління). Представлена система критеріїв дозволяє сформувати наукове підґрунтя для удосконалення інструментарію управління грошовими потоками банків;

– методичні засади формування багаторівневої системи чинників, що змінюють кількісні та якісні параметри грошових потоків банків, на основі обґрунтування доцільності їх розмежування за джерелом походження – на ендогенні та екзогенні чинники; за масштабом впливу – чинники на макро-, мезо- та мікрорівнях. Це дозволило сформувати наукове підґрунтя для удосконалення аналітичного забезпечення управління грошовими потоками банків з урахуванням усього спектру ризиків екзогенного та ендогенного походження;

– науково-методичний підхід до управління грошовими потоками банків на основі розробленої системно-процесної моделі, яка функціонує на основі інтеграції принципів системного та процесного підходів до управління та специфічних принципів управління грошовими потоками, включає базові елементи (об'єктна, суб'єктна, цільова, функціональна підсистеми), застосування якої забезпечує досягнення стратегічних цілей діяльності банків без загрози втрати фінансової стійкості;

– науково-методичне забезпечення контролю грошових потоків банків на основі запровадження фінансового контролінгу, що, на відміну від існуючих, базується на інтеграції аналізу, планування, контролю кількісних параметрів грошових потоків та управління ризиками, пов'язаними з їх формуванням, і є дієвим інструментом балансування критеріїв ефективності, ліквідності та ризиків.

Практичне значення одержаних результатів дисертаційної роботи полягає в можливості застосування розроблених теоретичних положень, висновків і методичних рекомендацій на рівні окремих банків – при вдосконаленні управління грошовими потоками з урахуванням ризиків, що виникають при їх формуванні; на рівні Національного банку України – при вдосконаленні методів аналізу фінансового стану банків на основі стрес-тестування у системі виїзного нагляду.

Розроблені методичні підходи та рекомендації щодо концепції удосконалення процедур нагляду за параметрами грошових потоків банків в умовах невизначеності з позиції регуляторних органів використані Центром наукових досліджень Національного банку України (довідка від 23.12.2014 р. № 53-017/76908).

Розроблена комплексна модель оцінки та аналізу ризиків, що впливають на формування грошових потоків, запроваджена в діяльність філії ПАТ «Укрексімбанк» (довідка від 22.10.2014 р. № 063/1107/3148).

Пропозиції щодо формування планів грошових потоків з трансформацією цільових параметрів у план (бюджет) руху грошових коштів і платіжний календар було використано ПАТ «АКБ «КОНКОРД» (довідка від 17.10.14 р. № 07/1921).

З метою оцінки якості управління грошовими потоками на основі динамічного векторного показника запропонований науково-методичний підхід використано ПАТ «КБ ПРЕМІУМ» (довідка від 20.01.15 р. № 0125/1374).

Одержані автором результати наукового дослідження використовуються в навчальному процесі при викладанні дисциплін «Гроші та кредит», «Кредитні операції банків», «НБУ та грошово-кредитне регулювання», «Управління фінансовою стійкістю в банку» (довідка від 19.12.14 р. № 01-10/1083).

Особистий внесок здобувача. Наукові положення, розробки, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно. Із наукових праць, опублікованих у співавторстві, в роботі використано лише ті положення та ідеї, що є результатом особистих досліджень здобувача.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові положення і результати дослідження доповідалися та отримали схвальну оцінку на науково-практичних конференціях, зокрема: IV науково-практичній конференції «Інституційні засади функціонування економіки в умовах трансформації» (м. Одеса, 2010 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Перспективи управлінської діяльності суб'єктів господарювання» (м. Черкаси, 2012 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми розвитку економіки в умовах глобалізації» (м. Тернопіль, 2012 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми інвестиційної діяльності в Україні» (м. Київ, 2013 р.); I Міжнародній науково-практичній конференції «Соціально-економічні трансформації в умовах глобалізації: світові та вітчизняні виміри» (м. Херсон, 2013 р.); VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Трансформаційні

процеси в економіці держави та регіонів» (м. Запоріжжя, 2013 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні проблеми та механізм фінансового управління» (м. Харків, 2013 р.); Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Сучасні тенденції економічного та соціального розвитку: держава, регіон, підприємства» (м. Луганськ, 2014 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Перспективи інвестиційних рішень у бізнесі та управлінні проектами» (м. Одеса, 2014 р.); Міжвузівській науково-практичній інтернет-конференції «Економіка і фінанси: аналіз тенденцій та перспективи розвитку» (м. Дніпропетровськ, 2014 р.).

Публікації. Положення наукової новизни, пропозиції та висновки дисертації опубліковані у 25 наукових працях загальним обсягом 9,55 друк. арк., з яких особисто автору належить 8,8 друк. арк., із них: п'ять публікацій у колективних монографіях, дев'ять наукових статей у наукових фахових виданнях України з економіки (з них: дві – у виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз; одна – в електронному науковому фаховому виданні); одна стаття у зарубіжному науковому виданні, 11 публікацій у тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 277 сторінок, у тому числі на 112 сторінках розміщено 19 таблиць, 61 рисунок, 18 додатків і список використаних джерел із 210 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми, сформульовано мету і завдання дисертаційної роботи, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, зв'язок роботи з науковими програмами та наведено інформацію про апробацію результатів дослідження.

У першому розділі «**Теоретико-методичні засади управління грошовими потоками банків**» уточнено сутність та класифіковано грошові потоки банків як об'єкт управління; систематизовано чинники, що мають враховуватись при управлінні грошовими потоками банків; узагальнено науково-методичні підходи до управління грошовими потоками банків та на цій основі розроблено його структурно-логічну модель.

Проведене узагальнення теоретичних підходів до визначення поняття «грошові потоки банків» довело відсутність єдиного підходу до його розуміння, що обумовило необхідність уточнення його сутності як об'єкту управління. З точки зору формування об'єктного поля банківського менеджменту поняття «грошові потоки банків» розглянуто як індивідуальні вхідні та вихідні потоки та їх агреговані сукупності, генеровані в результаті комерційної, торгової діяльності та діяльності з управління активами та пасивами, що обумовлюють їх кількісні параметри, а їх співставлення дозволяє визначити рівень ліквідності та ефективності діяльності банків.

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано необхідність структуризації грошових потоків банків за багаторівневою класифікацією. В якості базових у ній виокремлено ознаки класифікації за видами операцій банків у розрізі видів їх діяльності. На основі базової структуризації, відповідно до потреб управління, запропонована поглиблена їх класифікація за: якісними критеріями управління; критеріями визначення кількісних характеристик; критеріями, що визначають особливості технології управління ними.

Автором доведено, що при управлінні грошовими потоками банків слід мати на увазі, що їх параметри визначаються як об'єктивними аспектами, пов'язаними з впливом некерованих чинників екзогенного середовища, так і суб'єктивними чинниками, обумовленими ендогенними умовами діяльності банків, зокрема ефективністю банківського менеджменту.

Зважаючи на зазначене, в роботі розроблено класифікацію чинників, що мають урахуватись при управлінні грошовими потоками банків, з виділенням: екзогенних чинників макросередовища, пов'язаних з впливом на банки політичних, правових, соціальних та економічних процесів, що формують операційне середовище, в якому вони здійснюють свою діяльність, і прямо (через вплив на розробку банківської політики та стратегії) чи опосередковано (через вплив на фінансовий стан клієнтів та їх здатність користатись послугами банків) змінюють кількісні та якісні параметри грошових потоків; екзогенних чинників мезосередовища, пов'язаних з впливом на банки клієнтів, конкурентів та регулятора в частині їх можливостей генерувати грошові потоки в запланованих обсягах з необхідними кількісними та якісними параметрами; ендогенних чинників мікросередовища, пов'язаних із сукупністю індивідуальних характеристик банків, похідних від цілей діяльності на ринку, формалізованих у банківській політиці та стратегії, ресурсів, наявних для їх досягнення, та здатності ефективно їх використовувати.

Автором запропоновано визначати управління грошовими потоками банків як цілеспрямований багаторівневий вплив взаємопов'язаних між собою елементів підсистем управління на процес формування і подальшого регулювання їх кількісних та якісних параметрів, які забезпечують досягнення стратегій і цілей фінансового менеджменту в межах заданих величин ризиків, що генеруються ними, з дотриманням загальних та специфічних принципів.

У роботі розроблено системно-процесну модель управління грошовими потоками банків, яка представлена визначенням об'єкту управління (грошові потоки); суб'єктами управління (особа або група осіб, які, відповідно до організаційної та фінансової структур, їх управлінської ієрархії в межах визначених компетенцій приймають управлінські рішення, що забезпечують досягнення цілей управління грошовими потоками банків, та несуть відповідальність за їх результати); загальними принципами системного та процесного підходів до управління та специфічними принципами управління грошовими потоками банків; функціями управління (планування, контроль, регулювання, аналіз).

Її застосування дозволяє досягти стратегічних цілей їх діяльності без загрози втрати фінансової стійкості шляхом забезпечення збалансованості та максимальної економічної ефективності формування грошових потоків банків.

У другому розділі «Формування аналітичного забезпечення управління грошовими потоками банків» здійснено аналіз грошових потоків банків України та чинників, що змінюють їх характеристики; сформовано системно-процесну модель аналітичного забезпечення управління грошовими потоками банків та розроблено науково-методичний підхід для оцінки якості управління ними на основі динамічного векторного показника.

Автором визначено, що формування грошових потоків банків України (рис. 1) детермінується негативним впливом операційного середовища та супроводжуються значними дисбалансами за строками та валютами, що генерують процентний, валютний ризики та ризик ліквідності.

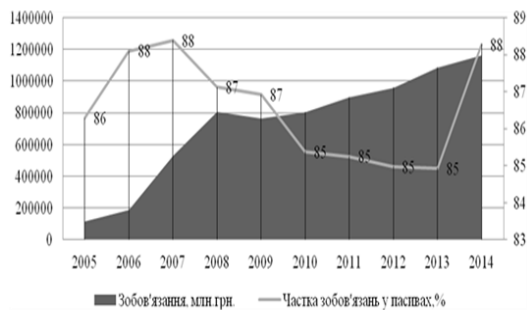

Рис. 1.1 Динаміка зобов'язань банків за 2005-2014 рр.

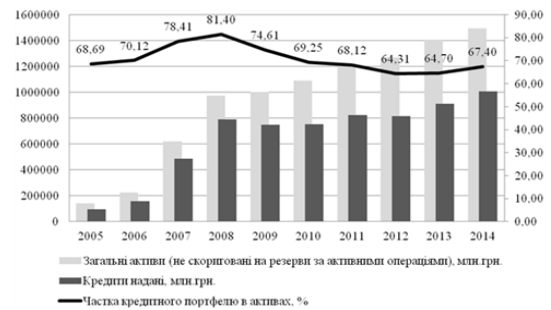

Рис. 1.2 Динаміка активів та кредитного портфелю банків за 2005-2014 рр.

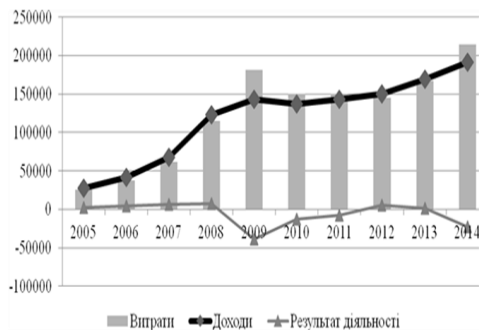

Рис. 1.3 Динаміка фінансових результатів банків за 2005-2014 рр., млн. грн.

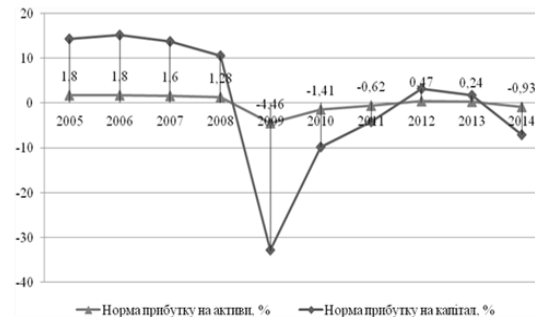

Рис. 1.4 Динаміка показників рентабельності банків за 2005-2014 рр., %

Рис. 1 Динаміка показників формування грошових потоків банків України та їх ефективності за 2005-2014 рр.

Джерело: складено автором

На кількісні та якісні параметри грошових потоків банків України значний негативний вплив також здійснює зростання рівня кредитного ризику.

Зважаючи на зазначене, при управлінні грошовими потоками банків України обов'язковим є формування комплексу заходів, що дозволяють оцінити вплив таких ризиків та знизити їх негативні наслідки.

У роботі доведено, що управління грошовими потоками банків є надзвичайно складним процесом та потребує відповідного аналітичного забезпечення, яке за системно-процесним підходом запропоновано визначати як сукупність організаційно-структурної (об'єкт, суб'єкт та предмет аналізу) та функціональної (технологія та методи аналізу) підсистем, пов'язаних на основі процесного підходу таким чином, що забезпечується ефективна реалізація оціночної, діагностичної та пошукової функцій.

Обґрунтовано, що аналітичне забезпечення отримує визначену специфіку залежно від функцій управління грошовими потоками банків. При плануванні запропоновано застосовувати інструментарій прогностичного характеру для формування плану руху грошових потоків, обґрунтування норм, лімітів та нормативів, що визначають їх оптимальні параметри, в узгодженні з системою планів діяльності банків на усіх рівнях управління; в ході контролю – інструментарій дескриптивного характеру для виявлення відхилень від встановлених планових оптимальних параметрів грошових потоків банків та з'ясування їх причин; для реалізації регулятивної функції – інструментарій нормативного характеру, результати застосування яких дадуть змогу обґрунтувати необхідні управлінські впливи.

Реалізація всіх функцій управління грошовими потоками банків має супроводжуватись аналізом ризиків з використанням GAP-аналізу, аналізу дюрації, VAR-аналізу, стрес- та бек-тестування.

Для визначення якості управління грошовими потоками банків у роботі запропоновано застосовувати динамічний векторний показник (рис. 2). Його використання дозволяє надати кількісну та якісну оцінку якості управління грошовими потоками для різних об'єктів аналізу (банків, видів діяльності, підрозділів) на окремі звітні дати, відстежувати та оперативно реагувати на негативні зміни в діяльності банків, які призводять до погіршення кількісних та якісних параметрів їх грошових потоків.

Зміни у значеннях динамічного векторного показника свідчать про погіршення якості управління грошовими потоками банків, що ввійшли до вибірки, протягом 2014 року. Негативна тенденція пояснюється включенням показників переоцінки іноземної валюти до переліку вхідних панельних даних, оскільки у звітному році спостерігалось неодноразове послаблення курсу національної валюти, що, в свою чергу, обумовило зростання розміру втрат від валютного ризику.

У третьому розділі **«Удосконалення структурних компонентів управління грошовими потоками банків на основі ризик-орієнтованого підходу»** сформульовано наукові підходи та розроблено практичні рекомендації щодо впровадження ризик-орієнтованого підходу при управлінні грошовими потоками банків.

У роботі обґрунтовано, що функціональною основою управління грошовими потоками банків на основі ризик-орієнтованого підходу є наскрізне планування їх кількісних параметрів як на стратегічному, так і на тактично-оперативному рівнях.

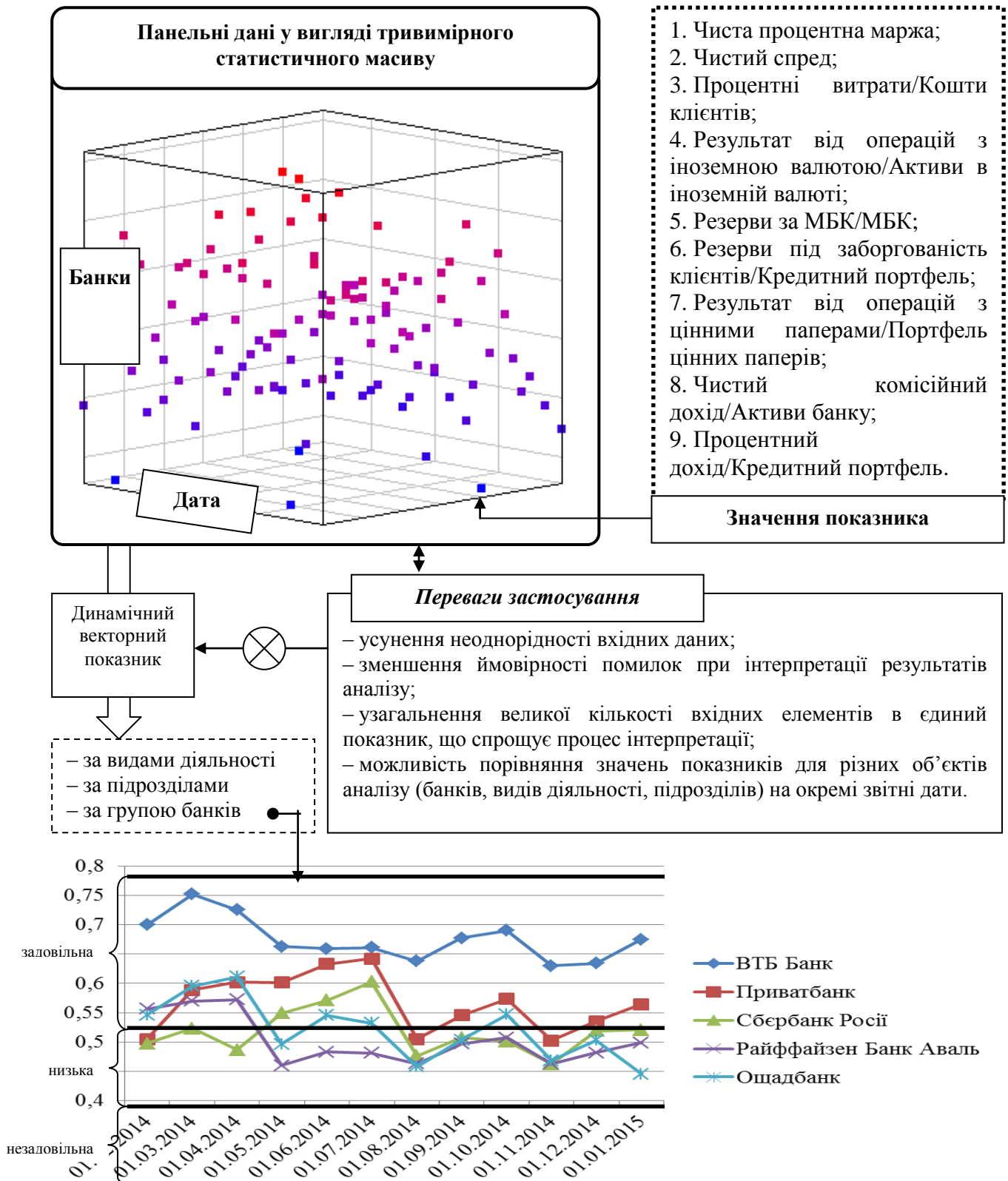

Рис. 2 Результати трансформації панельних даних у динамічний векторний показник якості управління грошовими потоками за групою банків (01.02.2014-01.01.2015 рр.), одн.

Джерело: розроблено автором

Розроблений методичний інструментарій планування грошових потоків банків, забезпечує безперервність формування планів у стратегічному, тактичному й оперативному періодах з трансформацією цільових параметрів у

план (бюджет) руху грошових коштів і платіжний календар; надає можливість проведення оперативної експертизи планів на збалансованість та максимізацію ефективності діяльності; враховує ризики, пов'язані з формуванням грошових потоків, та обмежує їх рівень уже на етапі планування.

Зважаючи на складні умови операційного середовища функціонування банків України, існує необхідність удосконалення управління грошовими потоками банків на основі запровадження інтегральної багатофакторної моделі стрес-тестування ризиків, що генеруються ними, що дає змогу оцінити очікувані збитки для ймовірних подій, які напряду не укладаються в ринкові тенденції, та досить важко прогнозовані, проте втрати внаслідок реалізації яких для банків будуть досить значними.

Розроблена у дисертаційній роботі інтегральна багатофакторна модель стрес-тестування ризиків, що генеруються грошовими потоками банків, передбачає реалізацію наступних етапів: визначення мети стрес-тестування; формування інфраструктури; вибір чинників, що впливають на грошові потоки, та визначення взаємозв'язку між ними; вибір типу сценарію стрес-тестування. Для визначення впливу прогнозних змін чинників ризиків, що генеруються грошовими потоками банків, на зміну їх кількісних параметрів, використано формулу (1):

$$R_{t+1} = \sum_{i=1}^{V_A} A_i \left(\prod_{j=1}^{M_i} [1 + r_{t+1}^{i,j}] - 1 \right) - \sum_{i=1}^{V_P} P_i \left(\prod_{j=1}^{M_i} [1 - r_{t+1}^{i,j}] - 1 \right), \quad (1)$$

де R_{t+1} – прогнозна зміна чистого грошового потоку банку відносно контрактних строків у період часу t ; V_A (V_P) – загальний обсяг вхідних (вихідних) грошових потоків банку; M_i – загальна кількість чинників ризиків, що впливають на i -ий вхідний (вихідний) грошовий потік банку; $r_{t+1}^{i,j}$ – прогноз впливу j -го чинника ризику, що впливає на i -ий вхідний (вихідний) грошовий потік банку відносно його значення в базовий період часу t ; A_i (P_i) – загальна величина i -ї активної (пасивної) складової банківського портфеля (сукупна позиція), що генерує вхідний (вихідний) грошовий потік.

За результатами інтегрального багатофакторного стрес-тесту ризиків, що генеруються грошовими потоками банків, відповідальними особами формується звітність, на основі якої приймаються управлінські рішення, які можуть бути структуровані за горизонтом реагування на довгострокові, середньострокові заходи та заходи миттєвого реагування.

Запропонований науково-методичний підхід апробований на прикладі ПАТ «КБ ПРЕМІУМ».

За результатами проведеного аналізу визначено, що найбільшою мірою на кількісні параметри грошових потоків банку впливають валютний, процентний, кредитний ризик та ризик ліквідності, для кожного з яких розроблено сценарії стрес-тестування (табл. 1).

**Сценарії та результати стрес-тестування ризиків грошових потоків
для ПАТ «КБ ПРЕМІУМ»**

Ризик	Стрес-чинник	Стрес-умова	Сценарій I (помірний)	Сценарій II (реcesія)	Сценарій III (криза)
Валютний	Валютний курс за доларами США	зростання	5%	10%	20%
	Валютний курс за євро	зростання	5%	10%	20%
	Валютний курс за фунтами стерлінгів	зниження	5%	10%	20%
	Валютний курс за золотом	зростання	5%	10%	20%
Результати стрес-тестування, тис. грн.			-25798	-51597	-103193
Процентний	Процентні ставки за кредитами	зниження	3%	6%	9%
	Процентні ставки за депозитами	зростання	5%	10%	15%
Результати стрес-тестування, тис. грн.			-255	-439	-764
Кредитний	Якість кредитного портфеля	зниження	5%	10%	15%
Результати стрес-тестування, тис. грн.			-38912	-64901	-101319
Ліквідності	Високоліквідні активи	зменшення	10%	15%	20%
	Кошти клієнтів	зменшення	10%	20%	30%
Результати стрес-тестування, тис. грн.			-552587	-719445	-886303

Джерело: розраховано автором

За результатами розрахунків визначено, що за кожним зі сценаріїв величина відхилення чистого грошового потоку ПАТ «КБ ПРЕМІУМ», порівняно з очікуваними контрактними строками погашення, суттєво зростає, що вимагає превентивних заходів на випадок потенційних криз.

Автором доведено необхідність запровадження в управління грошовими потоками банків фінансового контролінгу, що базується на інтеграції аналізу, планування, контролю кількісних параметрів грошових потоків та управління ризиками, пов'язаними з їх формуванням, і є дієвим інструментом балансування критеріїв ефективності, ліквідності та ризиків.

Фінансовий контролінг грошових потоків банків передбачає виявлення як сприятливої, так і несприятливої зміни їх кількісних та якісних параметрів за сформованою системою кількісних стандартів стратегічного, тактичного та оперативного рівнів і має на меті нейтралізацію негативних наслідків або використання можливостей, до яких можуть призвести результати вже прийнятих управлінських рішень, або зміни у операційному середовищі функціонування банків.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання, яке полягає у розвитку науково-методичних підходів і розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками банків з урахуванням ризиків, пов'язаних з їх формуванням, в умовах значної невизначеності операційного середовища.

За результатами виконаної дисертаційної роботи зроблено такі висновки:

1. На основі аналізу теоретичних напрацювань поглиблено розуміння сутності поняття «грошові потоки банків», які запропоновано визначати як індивідуальні вхідні та вихідні потоки та їх агреговані сукупності, генеровані в результаті комерційної, торгової діяльності та діяльності з управління активами та пасивами, що обумовлюють їх кількісні параметри, а їх співставлення дозволяє визначити рівень ліквідності та ефективності діяльності банків. Визначено, що рух грошових потоків банків пов'язаний з чинниками часу, ризику й ліквідності.

2. Автором сформовано багаторівневу класифікацію грошових потоків банків залежно від мети застосування управлінського впливу. В якості базових взято ознаки класифікації грошових потоків за видами операцій в розрізі видів діяльності – комерційної, торгової та діяльності з управління активами та пасивами. На її основі, відповідно до цілей управління, їх класифіковано за: якісними критеріями управління; критеріями визначення кількісних характеристик; критеріями, що визначають особливості технології управління ними.

3. Для підвищення якості управління грошовими потоками банків сформовано багаторівневу систему чинників, що змінюють їх кількісні та якісні параметри. До екзогенних віднесено: чинники макросередовища, пов'язані з прямим чи опосередкованим впливом на банки політичних, правових, соціальних та економічних процесів, що формують операційне середовище, в якому вони здійснюють свою діяльність; чинники мезосередовища, пов'язані з впливом на банки клієнтів, конкурентів та регулятора в частині його можливостей генерувати грошові потоки в запланованих обсягах з необхідними кількісними та якісними параметрами. До ендогенних віднесено чинники мікросередовища, пов'язані з сукупністю індивідуальних характеристик банків, похідних від цілей діяльності на ринку, формалізованих у банківській політиці та стратегії, ресурсів, наявних для їх досягнення, та здатності ефективно їх використовувати.

4. Управління грошовими потоками банків запропоновано визначати як цілеспрямований багаторівневий вплив взаємопов'язаних між собою підсистем управління на процес формування і подальшого регулювання кількісних та якісних параметрів грошових потоків банків, які забезпечують досягнення стратегій і цілей фінансового менеджменту в межах заданих величин ризиків, що генеруються ними, з дотриманням загальних та специфічних принципів.

На цій основі у роботі розроблено системно-процесну модель управління грошовими потоками банків, яка функціонує на основі інтеграції загальних принципів системного та процесного підходів до управління та специфічних принципів управління грошовими потоками, включає базові елементи (об'єктна, суб'єктна, цільова, функціональна підсистеми), застосування якої забезпечує досягнення стратегічних цілей діяльності без загрози втрати фінансової стійкості.

5. За результатами проведеного аналізу банківської системи України з'ясовано, що управління грошовими потоками банків здійснюється під впливом суперечливих та важко прогнозованих процесів в економіці, політиці та соціальній сфері. Значний вплив на формування грошових потоків банків на макрорівні здійснює зміна основних економічних показників, які впливають на фінансові можливості економічних суб'єктів, за рахунок яких забезпечується попит на банківські послуги; на мезорівні – недовіра до банків з боку населення та підвищені регуляторні вимоги; на мікрорівні – ризики кредитування, валютний ризик, дисбаланси у структурі залучення та розміщення коштів.

6. Автором доведено, що в сучасних умовах функціонування банків України управління грошовими потоками має базуватись на якісному аналітичному забезпеченні, яке за системно-процесним підходом запропоновано визначати як сукупність організаційно-структурної (об'єкт, суб'єкт та предмет аналізу) та функціональної (технологія та методи аналізу) підсистем, пов'язаних на основі процесного підходу таким чином, що забезпечується ефективна реалізація оціночної, діагностичної та пошукової функцій.

7. Для визначення якості управління грошовими потоками банків в дисертаційній роботі запропоновано розраховувати динамічний векторний показник, що базується на застосуванні методів непараметричної статистики та модифікації панельних даних у тривимірний статистичний масив.

Його використання дозволяє надати кількісну та якісну оцінку якості управління грошовими потоками для різних об'єктів аналізу (банків, видів діяльності, підрозділів) на окремі звітні дати, відстежувати та оперативно реагувати на негативні зміни в їх діяльності, які призводять до погіршення кількісних та якісних параметрів грошових потоків. Окрім цього, згортка великих масивів вхідних панельних даних у динамічний векторний показник дає змогу менеджерам банків оперативно готувати звіти вищому керівництву та значно полегшує інтерпретацію результатів аналізу. У випадку виявлення відхилень поточних значень динамічного векторного показника від планових здійснюється поглиблений аналіз динаміки окремих вхідних показників.

8. Відповідно до ризик-орієнтованого підходу до управління, розроблена системно-процесна модель планування грошових потоків банків, що забезпечує безперервність формування планів у стратегічному, тактичному й оперативному періодах з трансформацією цільових параметрів у план (бюджет) руху грошових коштів і платіжний календар; надає можливість проведення оперативної експертизи планів на збалансованість та

максимізацію ефективності діяльності; враховує ризики, пов'язані з формуванням грошових потоків, та обмежує їх рівень вже на етапі планування.

9. У роботі запропоновано науково-методичний підхід до оцінки ризиків, пов'язаних з формуванням грошових потоків банків, на основі застосування інтегральної багатофакторної моделі, що передбачає послідовну реалізацію наступних етапів: визначення мети стрес-тестування; формування інфраструктури; вибір чинників, що впливають на грошові потоки, та визначення взаємозв'язку між ними; вибір типу сценарію стрес-тестування. За результатами інтегрального багатофакторного стрес-тесту ризиків, що генеруються грошовими потоками банків, приймаються управлінські рішення, які можуть бути структуровані за горизонтом реагування на довгострокові, середньострокові заходи та заходи миттєвого реагування.

10. Обґрунтовано необхідність запровадження фінансового контролінгу грошових потоків банків, що передбачає інтеграцію аналізу, планування, контролю кількісних параметрів грошових потоків та управління ризиками, пов'язаними з їх формуванням.

Його застосування дозволяє відстежити недоліки управління грошовими потоками; обґрунтувати планування та прогнозування грошових потоків; забезпечити досягнення поставлених цілей, зокрема планового рівня ефективності, не порушуючи фінансову стійкість та підтримуючи необхідний рівень ліквідності; забезпечити стійке функціонування банків під час криз та нестабільності операційного середовища функціонування.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У монографіях:

1. Розвиток банківської системи в умовах формування нової архітектури фінансового ринку / за ред. В.В. Коваленко: [Монографія]. – Одеса: Атлант, 2012. – 765 с. (44,48 д.а.) *Особистий внесок здобувача: визначено сутність та структурування грошових потоків банків як об'єкту управління (1,6 д.а.)*

2. Current state and perspectives of enterprises development in conditions of international economic activity: monograph. Matej Bel University, Banska Bastrica, Slovakia, 2013. – 296 p. (18,5 д.а.) *Особистий внесок здобувача: визначені специфічні принципи управління грошовими потоками банків (0,3 д.а.)*

3. Банківське регулювання і нагляд: методологія та практика: монографія / за ред. В.В. Коваленко: [Монографія]. – Одеса: Атлант, 2013. – 491 с. (28,66 д.а.) *Особистий внесок здобувача: охарактеризовано чинники, що мають урахуватися при управлінні грошовими потоками банків (1,1 д.а.)*

4. Сучасний стан, проблеми та тенденції розвитку суб'єктів фінансового ринку / за ред. К.Ф. Ковальчука: [Колективна монографія]. – Павлоград: АРТ СИНТЕЗ-Т, 2014. – 246 с. (14,3 д.а.) *Особистий внесок здобувача: розроблено методичний підхід до оцінки якості управління грошовими потоками банків (0,2 д.а.)*

5. Діяльність банків у забезпеченні сталого розвитку фінансового ринку України / за ред. В.В. Коваленко: [Монографія]. – Одеса: Атлант, 2014. – 358 с. (20,69 д.а.) *Особистий внесок здобувача: визначені напрями щодо розробки довгострокової монетарної політики, яка якісно вплине на формування грошових потоків банків другого рівня (0,4 д.а.)*

Статті у наукових фахових виданнях України:

6. Сергєєва О. С. Стратегія фінансового управління в банку / О. С. Сергєєва // Науковий вісник ОДЕУ. – 2007. – №19 (56). – С. 64–69. (0,3 д.а.)

7. Сергєєва О. С. Економічна сутність грошових потоків та їх роль у функціонуванні банків / О. С. Сергєєва, Ю.А. Сачук // Науковий вісник ОНЕУ. – 2012. – № 21 (173). – С. 141–147. (0,3 д.а.) *Особистий внесок здобувача: досліджено теоретичні основи поняття «грошові потоки банків» (0,25 д.а.)*

8. Сергєєва О. С. Роль та планування та контролю над грошовими потоками банківських установ / О. С. Сергєєва // Науковий вісник ОНЕУ. – 2013. – № 27 (206). – С. 101–110. (0,5 д.а.)

9. Сергєєва О. С. Ризико-орієнтований підхід до управління грошовими потоками банку / О. С. Сергєєва // Науковий журнал «Вісник Одеського національного університету. Економіка». – 2014. – Том 19. – №1/2. – С. 134–136. (0,38 д.а.)

10. Сергєєва О. С. Структуризація чинників, що впливають на динамічність грошових потоків банку / О. С. Сергєєва // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2014. – Випуск 7. – Частина 5. – С. 75–77. (0,3 д.а.)

11. Сергєєва О. С. Використання системного підходу в аналітичному забезпеченні управління грошовими потоками банків / О. С. Сергєєва // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – Херсон, 2014. – Випуск 9. – Частина 2. – С. 152–155. (0,6 д.а.)

12. Сергєєва О. С. Використання методів якості управління грошовими потоками банків при визначенні динамічного векторного показника [Електронний ресурс] / О. С. Сергєєва // Електронне фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». – 2014. – Випуск № 2. – Режим доступу до журналу: <http://www.global-national.in.ua>. (0,5 д.а.)

Статті у наукових виданнях інших держав та виданих в Україні, які внесені в міжнародні наукометричні бази даних:

13. Сергєєва О. С. Банковский капитал в системе управления денежными потоками банковской деятельности / В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва // Научно-теоретический и практический журнал «Оралдын Фылым Жаршысы». – Уральск, 2013. – №29 (77). – С. 71–78. (0,4 д.а.) *Особистий внесок здобувача: обґрунтовано комплексна система управління власним капіталом банку через якісне управління грошовими потоками банку (0,3 д.а.)*

14. Сергєєва О. С. Вплив інформаційних технологій в управління грошовими потоками банку / О. С. Сергєєва // Науковий журнал «Економічний часопис – XXI». – 2013. – № 3-4(2). – С. 39–42. (0,6 д.а.)

15. Сергєєва О. С. Регулювання грошових потоків банківської установи інструментами ризик-менеджменту / О. С. Сергєєва // Економічний форум. – 2013. – № 4. – С. 228–232. (0,38 д.а.)

Матеріали і тези наукових конференцій:

16. Сергєєва О. С. Інформаційні технології як фактор конкурентоспроможності банку на ринку банківських послуг / О. С. Сергєєва // Інституційні засади функціонування економіки в умовах трансформації : матеріали четвертої наук.-практ. конф., 8-10 вересня 2010 р. – Частина 3. – Одеса: Одеський нац. ун-ет ім. І.І. Мечникова, 2010. – С. 30–32. (0,14 д.а.)

17. Сергєєва О. С. Методичні основи формування стратегічного управління грошовими потоками / О. С. Сергєєва // Перспективи управлінської діяльності суб'єктів господарювання: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., 17 лютого 2012 р. – Черкаси, ТОВ «МАКЛАУТ», 2012. – С. 62–64. (0,2 д.а.)

18. Сергєєва О. С. Обґрунтування економічної сутності грошових потоків банків / О. С. Сергєєва // Актуальні проблеми розвитку економіки в умовах глобалізації: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 26-27 квітня 2012 р. – Тернопіль-Чортків, 2012. – С. 472–474. (0,2 д.а.)

19. Сергєєва О. С. Принципи управління грошовими потоками банку в сучасних умовах / О. С. Сергєєва // Сучасні проблеми інвестиційної діяльності в Україні: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 18-19 січня 2013 р. – Київ: «Київський економічний науковий центр», 2013. – С. 54–56. (0,2 д.а.)

20. Сергєєва О. С. Основні параметри монетарної політики в умовах посткризового розвитку фінансової системи / В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва // Сучасні проблеми та механізм фінансового управління: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 лютого 2013 р. – Харків, 2013. – С. 348–351. (0,25) *Особистий внесок здобувача: обґрунтовано вплив монетарної політики на формування грошових потоків банків* (0,2 д.а.)

21. Сергєєва О. С. Інформаційно-технологічне забезпечення управління грошовими потоками банків / О. С. Сергєєва // Соціально-економічні трансформації в умовах глобалізації: світовий та вітчизняний виміри: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 1-2 березня 2013 р. – Херсон: ВД «Гельветика», 2013. – С. 214–216. (0,15 д.а.)

22. Сергєєва О. С. Формування і регулювання грошових потоків інструментами ризик-менеджменту / О. С. Сергєєва // Трансформаційні процеси в економіці держави та регіонів: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 жовтня 2013 р. – Запоріжжя, 2013. – С. 378–379. (0,1 д.а.)

23. Сергєєва О. С. Капитализация банков как составляющая стратегии управления денежными потоками банков / О. С. Сергєєва // Сучасні тенденції економічного та соціального розвитку: держава, регіон, підприємства:

матеріали всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції, 19 лютого 2014 р. – Луганськ: «Русь», 2014. – С. 124–125. (0,1 д.а.)

24. Сергеева О. С. Формирование модели управления денежными потоками банковского учреждения / О. С. Сергеева // Перспективи інвестиційних рішень у бізнесі та управлінні проектами: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 16-17 жовтня 2014 р. – Одеса: Фенікс, 2014. – С. 57–59. (0,2 д.а.)

25. Сергеева О. С. Реформування банківської системи України в умовах фінансових глобалізаційних викликів / В. В. Коваленко, О. С. Сергеева // Економіка і фінанси: аналіз тенденцій та перспективи розвитку: матеріали наук.-практ. інтернет-конференції, 20 жовтня 2014 р. – Дніпропетровськ, 2014. – С. 29–33. (0,21 д.а.) *Особистий внесок здобувача: обґрунтовані основні причини, що вимагають проведення реформування банківської системи, які якісно та кількісно впливають на формування грошових потоків банків (0,1 д.а.)*

АНОТАЦІЯ

Сергеева О. С. Управління грошовими потоками банків. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит. – Одеський національний економічний університет, Одеса, 2015.

У дисертації охарактеризовано науково-категорійний апарат щодо визначення понять «грошові потоки банків», «управління грошовими потоками банків».

Обґрунтовано науково-методичний підхід до управління грошовими потоками банків на основі розробленої системно-процесної моделі, яка функціонує на основі інтеграції принципів системного та процесного підходів до управління та специфічних принципів управління грошовими потоками.

Запропоновано комплекс інструментарію до формування аналітичного забезпечення управління грошовими потоками банків на основі системно-процесної моделі.

Сформоване науково-методичне забезпечення планування грошових потоків банків на основі поетапної реалізації процедур трансформації цільових параметрів стратегічного рівня у план (бюджет) руху грошових коштів та платіжний календар.

Запропоновано систему оцінювання якості управління грошовими потоками на основі розрахунку динамічного векторного показника.

Запропоновано науково-методичний підхід до управління грошовими потоками банків на основі запровадження інтегральної багатofакторної моделі стрес-тестування ризиків, що генеруються грошовими потоками.

Ключові слова: банки, грошові потоки банків, ризики, ліквідність, ефективність, системно-процесний підхід до управління.

АННОТАЦИЯ

Сергеева Е. С. Управление денежными потоками банков. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.08 – Деньги, финансы и кредит. – Одесский национальный экономический университет, Одесса, 2015.

Диссертация посвящена развитию научно-методических подходов и разработке практических рекомендаций, направленных на повышение эффективности управления денежными потоками банков с учетом рисков в условиях значительной неопределенности операционной среды.

На основе обобщения результатов научных исследований определена сущность понятия «денежные потоки банков»; разработана классификация видов денежных потоков банков для целей управления с выделением базовых и дополнительных критериев; систематизированы факторы, влияющие на денежные потоки банков и управление ними, на основе двухуровневой градации с учетом источника происхождения и масштаба влияния.

Автором проведён анализ основных количественных показателей, характеризующих денежные потоки банков Украины, и определен состав экзогенных и эндогенных факторов, влияние которых необходимо учитывать при управлении ними.

В работе обосновано, что управление денежными потоками банков – это целенаправленное многоуровневое влияние взаимосвязанных между собой элементов подсистем управления на процесс формирования и дальнейшего регулирования их количественных и качественных параметров, обеспечивающих достижение целей финансового менеджмента в пределах заданных величин рисков, генерируемых ими, с соблюдением общих и специфических принципов.

В работе предложена системно-процессная модель управления денежными потоками банков, функционирующая на основе интеграции общих принципов системного и процессного подходов к управлению и специфических принципов управления денежными потоками. На основе системно-процессного подхода автор развернуто охарактеризовал функции управления денежными потоками банков, на основании чего разработаны рекомендации по повышению эффективности их реализации.

Автором сформировано научно-методическое обеспечение планирования денежных потоков банков, предусматривающее поэтапную реализацию процедур трансформации целевых параметров стратегического уровня в план (бюджет) движения денежных средств и платежный календарь.

Для формирования управленческих решений, не допускающих снижения уровня финансовой устойчивости банков, предложен научно-методический подход к управлению денежными потоками банков на основе внедрения интегральной многофакторной модели стресс-тестирования рисков, генерируемых ними. Полученные в результате стресс-тестирования данные являются основой принятия управленческих решений, которые, в зависимости

от горизонта реагирования, предложено структурировать на меры долгосрочного, среднесрочного характера и меры немедленного реагирования.

Систему показателей оценки качества управления денежными потоками банков предложено дополнить динамическим векторным показателем. Его использование в управлении денежными потоками банков позволяет отслеживать и оперативно реагировать на негативные изменения в их деятельности, приводящих к ухудшению количественных и качественных параметров денежных потоков.

Предложено научно-методическое обеспечение контроля денежных потоков банков на основе внедрения финансового контролинга, предусматривающего интеграцию анализа, планирования, контроля количественных параметров денежных потоков и управления рисками.

Ключевые слова: банки, денежные потоки банков, риски, ликвидность, эффективность, системно-процессный подход к управлению.

SUMMARY

Sergeieva O. S. Management of Banking Cash Flows. – Manuscript.

Dissertation for obtaining the candidate degree of economic sciences under the specialty 08.00.08 – Money, finances and credit. – Odessa National Economic University, Odessa, 2015.

The dissertation considers a scientific and categorical apparatus regarding defining concepts of “banking cash flows” and “management of banking cash flows”.

The author has substantiated a scientific and methodic approach to management of banking cash flows on the basis of a developed system and process model, which functions due to integration of principles of system and process approaches to management and specific principles of cash flow management.

The author has proposed a complex of instruments aimed at formation of analytical tools for management of banking cash flows on the basis of the system and process model.

The author has formed scientific and methodical support of planning banking cash flows on the basis of step-by-step implementation of procedures of transformation of strategic level target parameters into a cash flow plan (budget) and a payment schedule.

The author has proposed a system of cash flow management quality assessment on the basis of calculation of a dynamic vector figure.

The author has offered a scientific and methodical approach to management of banking cash flows on the basis of implementation of an integral multi-factor model of stress testing of risks generated by cash flows.

Key words: banks, banking cash flows, risks, liquidity, efficiency, system and process approach to management.